

مسائل ما

کاری از جنبش اتحاد دانشجویان

گامی به سوی دستیابی به شبکه‌ی حل مسائل دانشگاه دامغان

به جای مقدمه:

« مصیبت بزرگ علی در شیعیانش است. این‌هایی که ننگ ابدی برای آن سرور هستند. این‌هایی که یکی‌شان کافی است که بگویند علی باطل بوده و هر چه می‌گفت، درست نبوده است.

درست است امروز ما ننگ دامان علی بشویم؟

عقب‌افتاده‌ترین شهرها شهرهای شیعه باشد؟

نسبت بی‌سوادی در بین شیعیان از همه بیشتر باشد؟

معامله بازارها از همه جا بدتر باشد؟

راست کمتر باشد؟ صله رحم کمتر باشد؟

یتیم بیشتر باشد؟ فقیر بیشتر باشد؟

آخر این چه بساطی است؟ این چه زندگی‌ای است که ما داریم؟ این چه پیروی از علی است که ما داریم؟ برگردید آقایان، عمر ما به پایان می‌رسد. یک روز زودتر یا یک روز دیرتر. باید تلاش کرد. ما امروز پشت نمایشگاه گذاشته شده‌ایم. آقا سابقاً دنیا به هم ارتباط نداشت، هر غلطی که ما دلمان می‌خواست می‌کردیم، در مملکت خودمان می‌کردیم، کسی به ما نگاه نمی‌کرد. امروز جامعه ما در دنیا منعکس است. هر چه بکنیم، همه کس می‌بیند. هر اخلاقی داشته باشیم، همه کس حس می‌کند. هر روشی داشته باشیم، مشخص است. به نام علی تمام می‌شود. ما شیعه علی هستیم. نباید دشمن او باشیم و امیدوارم که نباشیم. به حق خودش و به ایمان خودش. والسلام علیکم.»^۱

امام موسی صدر؛ ۱۳۵۰، کاشان

« روزگاری، در صدها سال پیش از این، همه چیز در دنیا به صورت فردی بود. دولتش دیکتاتوری بود، استبداد بود، فردی بود؛ تجارتش بر اساس معاملات فردی بود؛ یک نفر یک نفر تاجر بودند؛ دخل و خرجش را هر کس خود تنظیم می‌کرد؛ همه چیز در دنیا صورت فردی داشت: زراعتش، تجارتش، درس خواندنش، دولتش، سیاستش، روزنامه‌اش و همه چیز به شکل فردی بود. در آن زمان، اگر ما، یعنی قوای دینی و راهنمایان اخلاقی بشر، به صورت فردی فعالیت می‌کردیم، تا حدودی معقول و موجه بود. عیبی نداشت. برای اینکه ما هم هماهنگ با همه بودیم. یکی در مقابل یکی. آن‌ها تنها بودند، ما هم تنها بودیم.

اما امروز همه چیز به صورت دسته جمعی و سازمان‌یافته درآمده است: دولت‌ها تشکل‌ها و سازمان‌ها دارند؛ تجارت به صورت شرکت‌های وسیع و محیرالعقول درآمده؛ تبلیغات مؤسسات وسیعی دارد؛ مطبوعات مشی واحد اتخاذ کرده‌اند؛ سیاستمداران احزاب را به وجود آورده‌اند؛ فلاحت و کشاورزی مکانیزه شده و در قالب شرکت‌ها درآمده است. در این دنیای سازمانی، اگر ما باز بخواهیم تک‌روی کنیم، به نظر من، نهایت سادگی است. ما اگر امروز عمل دسته‌جمعی نداشته باشیم کلاه‌مان پس‌معرکه است. که هست! برای اینکه همه چیز منظم و تشکیلاتی و سازمانی است. شما جایی نشان دهید که تنها پیش بروند، بی‌سازمان راه بروند، بی‌تشکیلات پیش بروند، یا تک‌روی کنند. نمی‌توانید پیدا کنید.»^۲

امام موسی صدر؛ ۷ مهر ۱۳۴۴؛ دارالتبلیغ اسلامی قم

^۱ سید موسی صدر / علی موحد بود و بس / <http://www.imam-sadr.com>

^۲ سید موسی صدر؛ سخنرانی در ۷ مهر ۱۳۴۴؛ دارالتبلیغ اسلامی قم؛ <http://www.imam-sadr.com>

قدردانی

علیرغم این که متن پیش رو توسط جنبش اتحاد دانشجویان تدوین گردیده است، باید ازدانشجویان عزیز و سایر بزرگوارانی که با سخنان خود و راهنمایی‌هایشان و طرح مسائلمان ما را همراهی نمودند تشکر کنیم. از دکتر بصیری ریاست محترم دانشگاه، دکتر فضلیان (سرپرست نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه دامغان)، دکتر رحیمی (مدیر برنامه ریزی فرهنگی اجتماعی)، مصطفی خادمیان مسئول سابق حوزه ولایت بسیج دانشجویی دانشگاه دامغان، آقایان شاکری و مداح از اعضای برجسته انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه دامغان، به سبب ارائه نظرات و کمک فکری به نگارندگان این متن، کمال تشکر و سپاسگزاری را داریم. همچنین از اعضای جنبش اتحاد دانشجویان به خصوص خانم دستجردی (دبیر کل جنبش اتحاد دانشجویان)، خانم طاهری (دبیر شورای مرکزی جنبش اتحاد دانشجویان) و امیررضا اسمعیل آخوندی، صالح حکمتی فرد به سبب همفکری و ارائه نظراتشان در زمینه تهیه این متن تشکر می‌کنیم.

تیم نگارش:

مهدی نرم دست لطفی

سید محمد و هاب غفوریان سید الحسینی

ابوالفضل جمشیدیان

امیر رضا اسماعیلی نیستانی

فهرست

- ۱..... به جای مقدمه:
- ۲..... قدردانی
- ۳..... فهرست
- ۴..... مسائل دانشگاه
- ۴..... مهمترین معضلات در حوزه‌ی تحصیل و ارتباط علم و صنعت
- ۶..... مهمترین معضلات در عرصه‌ی حیات اجتماعی دانشجویان
- ۷..... مهمترین معضلات موجود در سیستم‌های فعال فرهنگی دانشگاه
- ۷..... حوزه‌ی تحلیل وضعیت
- ۷..... حوزه‌ی برنامه ریزی
- ۸..... حوزه‌ی هدایت و اجرا
- ۸..... حوزه‌ی نظارت و ارزیابی
- مهمترین معضلات فعالان فرهنگی و علمی دانشجویی به خصوص در تشکل‌ها و کانون‌ها و
- ۹..... انجمن‌های علمی:

مسائل دانشگاه

۱. کاهش بودجه و یا برگشت بودجه توسط مدیران دانشگاه می‌تواند روندی تصاعدی داشته باشد که باید جلوی آن را با ارائه برنامه‌های منظم گرفت.

مهمترین معضلات در حوزه‌ی تحصیل و ارتباط علم و صنعت

۲. یأس دانشجویان از دارا بودن شغل در آینده و عدم کمک دانشگاه به وی برای بالا بردن سطح آگاهی در خصوص کارآفرینی و کار تیمی و اموری که بتواند در آینده به عنوان یک متخصص وارد بازار کار شود. دانشگاه‌های کشور دارای نظام آموزشی مشخصی هستند، اما علیرغم وجود اسناد بالادستی تحت عناوینی چون سند مهندسی فرهنگی، سند دانشگاه اسلامی، چشم انداز ۱۴۰۴ و... با فقدان «نظام عملیاتی تربیتی» و «نظام عملیاتی آموزش مهارت» مواجه هستیم. نظام آموزشی تعیین می‌کند خروجی دانشگاه باید دارای چه سطح علمی مشخصی باشد، اما مشخص نیست دانشجوی فارغ التحصیل هر رشته باید چه مهارت‌هایی داشته باشد؛ اعم از مهارت‌های علمی (برنامه نویسی، کار با مواد و...) یا مهارت‌های اجتماعی (ارتباطات بین فردی، زیست جنسی و...).

۳. نبود شرکت‌های دانش بنیان و تعامل کم این دانشگاه با مراکز صنعتی کشور است.

۴. علیرغم وجود نیازهای عدیده‌ی اقتصادی در شهر دامغان، متأسفانه میزان ارتباط میان دانشگاه دامغان و مدیران شهری در سطح مطلوبی نیست.

۵. سخت‌گیری برخی رشته‌های دانشگاه مثل گروه فیزیک در خصوص همکاری بین دانشگاهی. مثل موردی که اخذ استاد مشاور یا راهنما از دانشگاه دیگر به سختی موافقت می‌شود.

۶. کاربردی نبودن بسیاری از دروس.

۷. کمبود نظارت و آموزش اساتید روی دانشجویان ارشد

۸. وجود تقلب در میان دانشجویان و عدم برخورد صحیح اساتید با آن

۹. از یک طرف درس پایان نامه جزء نمره‌ی معدل موثر در دکتری محسوب نمی‌شود، از طرفی دیگر، دانشجو اگر بخواهد پروژه‌های مرتبط با صنعت را اخذ نماید، ممکن است به ترم شش برود و هزینه‌ی مضاعف پرداخت نماید و در عین حال، ترجیح اساتید بر دادن مقالات خارجی به منظور افزایش رتبه‌ی علمی‌شان است.

۱۰. کم توجهی گروه آموزشی به دانشگاه دوره‌ی کارشناسی دانشجویان ارشد، و در نتیجه مجبور شدن دانشجو به گذراندن دروس سنگین مقطع ارشد در همان ترم اول و بدون پیش نیاز، و در نتیجه افتادن به مسیر پرداخت هزینه‌ی درس افتاده (در حد هر واحد حدود ۱۰۰ هزار تومان) و حتی مشروط شدن که هزینه‌ی هر ترم مشروطی باید پرداخت شود (به تعداد واحدهای افتاده) و سر آخر اخراج پس از دو ترم مشروطی که می‌بایست حدود شش میلیون تومان به دانشگاه پرداخت نمایند یا به مسیر کمیسیون موارد خاص بروند و با بیان مشکلات خانوادگی و... خود تلاش کنند یک ترم دیگر رابه صورت شبانه بگذرانند.
۱۱. گسترش پدیده‌ی مشروطی تحصیلی به دلیل عدم اجباری بودن مشاوره تحصیلی برای دانشجویانی که یک ترم مشروط شده‌اند. آموزش ادعا می‌کند از نظر قانونی حق اجبار ندارد.
۱۲. مسئله‌ی ثبت نمرات دانشجویان و زمان کوتاه حق اعتراض دانشجویان در سامانه‌ی گلستان
۱۳. مشکل افتادن درس‌های پیش نیاز دانشجویان کارشناسی، و سخت بودن فرآیند اخذ درس در دانشگاه‌های دیگر و حتی اضافه شدن سنوات تحصیلی دانشجویان کارشناسی.
۱۴. مشکل سایت دانشکده‌ها (لوازم کامپیوتری و سندلی‌ها)
۱۵. مشکل فرسوده بودن امکانات آموزشی درسی. مثلاً برای دانشجویان هنر، مسئله‌ی پلاتو و بوم صدا و دوربین و... مطرح است، و برای دانشجویان علوم آزمایشگاهی، لوازم آزمایشگاهی فرسوده.
۱۶. مشکل کمبود برخی کتب تخصصی در کتابخانه دانشگاه که گاهی فقط یک جلد از کتاب مورد نظر موجود است که اجازه خروج آن را به دانشجو نمی‌دهند و همچنین به امانت دادن حداکثر دو کتاب که بهتر است به سه جلد افزایش پیدا کند.

مهمترین معضلات در عرصه‌ی حیات اجتماعی دانشجویان

- ۱۷. مشکل تأخیر در ازدواج و مسئله‌ی زیست جنسی:**
- ا. بسیاری از دانشجویان در خصوص اندام خصوصی درک درستی ندارند.
  - ب. بسیاری از دانشجویان نمی‌دانند چطور باید غریزه‌ی خود را کنترل کنند. بسیاری از دانشجویان نمی‌دانند چطور باید با جنس مخالف صحبت کنند (چه در چارچوب دینی و چه در سطح فطرت انسانی)
  - ج. اعتیاد عده‌ی قابل توجهی از دانشجویان به صنعت پورنوگرافی. یکی از علل اساسی گرایش به چنین پدیده‌ای، اضطراب و استرس موجود در زندگی دانشجویی است.
  - د. کم شدن توجه یا کج فهمی دانشجویان نسبت به مفاهیمی چون «احترام به زنان و دختران»، «ناموس»، «غیرت»
  - ه. گسترش پدیده‌ی «بلوغ زودرس» در میان دانشجویان.^۳
  - و. گسترش پدیده‌ی «شکست عشقی» در میان دانشجویان.
  - ز. دانشجویان احساس نمی‌کنند با رعایت پوشش و حجاب اسلامی، می‌توانند نیازهای جنسی خود را (قبل یا بعد از ازدواج) رفع نمایند.
- ۱۸. تقابل‌های سطح پایین در خصوص مسئله‌ی حجاب در دانشگاه و ضعف‌های موجود در مبلغین حجاب:**
- ا. سطح پایین آگاهی دینی مخاطب حجاب و توانمندی اقلان سازی مدافعان و مبلغان حجاب
  - ب. مبلغین حجاب بسیار عجولند و دنبال نتایج ظاهری و علنی می‌گردند و کار مستمر نمی‌کنند.
  - ج. مبلغین حجاب به نیازهای دیگر مخاطب کم توجهند و کانونی کار می‌کنند.
  - د. مبلغین حجاب به مسائل روانشناسی اجتماعی کم توجه و حتی بی‌خبر و ناآگاهند.
  - ه. در اکثر موارد، مبلغین حجاب از اثر فرآیند کار بر اندیشه غافلند و شخص بد حجاب را کمتر وارد اجتماعات‌شان می‌کنند یا حتی اگر وارد می‌کنند، به استعدادها و تمایلات او کم توجه‌اند و توان حفظ افراد را ندارند.
  - و. توجه کم مبلغین به ابعاد بشارت آمیز دین، و تکیه بیش از حد بر جنبه‌های انذار دین، در حالی که مسئله‌ی دین برای مخاطب حل نشده و درک بخش قابل توجهی از مخاطبین حجاب از دین، تا حدودی عرفی است و غیر عقلانی.
- ۱۹. ارتباط ضعیف اجتماعی دانشجویان با یکدیگر و کم رنگ شدن مفاهیمی چون دوستی، صداقت و رفاقت میان عده‌ی زیادی از دانشجویان. همچنین عدم دیده شدن دانشجو در دانشگاه و مهارت‌های پایین حضور اجتماعی و کنش جمعی**
- ۲۰. توجه کم به تفریح‌های جمعی و ورزش گروهی در دانشگاه**
- ۲۱. شیوع فروش و مصرف مواد مخدر در دانشگاه و دسترسی به این مواد در شهر**
- ۲۲. شیوع پدیده‌ی افسردگی در میان دانشجویان**

^۳نوجوانانی که قبلاً به این عارضه مبتلا شده‌اند و امروز دانشجو هستند.

۲۳. مشکلات اقتصادی و سیاسی موجود در کشور و احساس بی‌عدالتی، وجود تبعیض طبقاتی و رانت، وجود شعارها و عمل متناقض در میان مدیران بالادستی و پایین دستی، تبلیغات سوء در زمینه تحریف ابعاد اجتماعی اسلام.

۲۴. شیوع مصرف گرایی و باورهای چون «عدم تلازم حق و تکلیف» و طلب کاری نسل جوان از گذشتگان و عدم تلاش برای راه حل به منظور حل مشکلات.

۲۵. امنیت از نیازهای اساسی هر جامعه‌ای است. علیرغم این که مردم دامغان، مردمی مهمان نواز و با محبت هستند، اما متأسفانه گزارشات عجیبی از رفتارهای خشن برخی اهالی در قبال دانشجویان وجود دارد. به هر حال دانشجویان این دانشگاه، امانت‌هایی در دست مسئولان شهری هستند. این که دختر جوان یا پسر جوانی برای رفتن به خوابگاه یا منزل خود نگران باشد یا به او توهین شود یا مورد حمله و ضرب و شتم قرار بگیرد، یا در حد فاصل میدان سعدی تا خوابگاه پردیس عده‌ای ظاهراً مست یا معتاد برای یک دانشجوی ایجاد مزاحمت کنند، مقوله‌ای نیست که بتوان گفت تقصیر دانشجو است. این‌ها یعنی تعاملات دانشگاه با مراکز امنیتی برای کاهش چنین مواردی بسیار کم است یا موفقیت چندانی نداشته است.

۲۶. بخش زیادی از مردم نگاه مثبتی به دانشگاه ندارند. چه به خاطر رفتارهای جوانان دانشجو در شهر، چه به سبب سنت‌ها و عرف اجتماعی شهر، و حتی به علت خدمات کم دانشگاه به توسعه‌ی شهرستان و رفع معضلات شهری.

مهمترین معضلات موجود در سیستم‌های فعال فرهنگی دانشگاه

حوزه‌ی تحلیل وضعیت

۲۷. کمبود فضای نقد و بررسی معضلات فرهنگی با حضور مسئولان دانشگاهی توسط کارشناسان خبره و حتی دانشجویان صاحب نظر و ایده

۲۸. عدم ایجاد پایگاه فکری برای حل و فصل معضلات ایدئولوژیک و عملیاتی مبتلابه شکل‌های دانشجویی؛ کار تیمی و اخلاق تشکیلاتی، حدود روابط دختر و پسر، و...

۲۹. نبود فضایی برای ایده پردازی در حوزه‌های فرهنگی و حتی مشاوره به بخش‌های مختلف دانشگاه؛ مثل ارائه‌ی ایده به طرح و توسعه‌ی دانشگاه برای زیبا سازی محیط و امثالهم

حوزه‌ی برنامه ریزی

۳۰. عدم تدوین طرح راهبردی بلند مدت شامل تبیین اهداف استراتژیک، سیاست‌های کاری، راهبردهای جمع‌آوری عده و امکانات، راهبردهای سطح عملیاتی.

۳۱. عدم تدوین روند تربیت نیروی فعال اجتماعی (اعم از فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و...) در میان مدیران و تشکل‌ها.

۳۲. عدم تدوین نظام مهارتی برای فعالان دانشجویی

۳۳. عدم توجه به مسائل اساسی دانشگاهیان در حوزه‌هایی چون «ارتباط علم و صنعت»، «زیست جنسی» و «کار تیمی» و...

حوزه‌ی هدایت و اجرا

۳۴. نبود نظام یکپارچه‌ی عملیاتی (شامل روندها و ساختارهای متناسب) برای مقابله با مسائل دانشگاه با استفاده از حداکثر ظرفیت ممکن در دانشگاه (معاونت فرهنگی، مرکز مشاوره، نهاد رهبری، دانشکده‌ها و...) و بیرون دانشگاه (نیروی انتظامی، شهرداری، شورای شهر، سپاه،...)
۳۵. طولانی بودن پروسه‌ی ارائه‌ی درخواست برنامه‌ها (سامانه Erp)؛ سلسله مراتب میان کارشناسان فرهنگی (کانونها، تشکل‌ها) و معاونت فرهنگی، کمیته‌ی نظارت، همچنین ارتباطات بین بخشی و درون سازمانی دانشگاه - مانند ارتباط معاونت فرهنگی با بخش کارآفرینی یا حراست - موجبات طولانی شدن پروسه‌ی رسیدگی به درخواست‌ها را فراهم می‌آورد.
۳۶. نبود نظام رده بندی و اولویت دهی در خواست‌های فعالان دانشجویی
۳۷. اختیار نداشتن کارشناسان فرهنگی در ارائه‌ی مجوزها و عدم تفویض امور به کارشناسان
۳۸. ناتوانی تشکل‌های دانشجویی در برنامه‌ریزی، تربیت نیرو، هدایت تیم‌های اجرایی، گفتمان سازی، و در نتیجه قشری بودن مخاطبان عملکرد ایشان

حوزه‌ی نظارت و ارزیابی

۳۹. فرآیند نظارتی بودن عملکرد فعالان فرهنگی دانشگاه از جهت میزان و حوزه‌ی هزینه کردها، مخاطبین، دارایی‌ها
۴۰. نبود فضای پاسخ گویی تشکل‌ها و کانون‌ها به دانشجویان در حوزه‌ی مصارف مالی و امور اجرایی‌شان. [یکی از علل قشری بودن تشکل‌ها همین است]
۴۱. نبود فضای رقابتی و تبیین شاخص‌های مورد نیاز برای ایجاد رقابت‌های سازنده میان فعالان دانشجویی

مهمترین معضلات فعالان فرهنگی و علمی دانشجویی به خصوص در تشکل‌ها و

کانون‌ها و انجمن‌های علمی:

۴۲. ضعف در جذب و تثبیت نیرو
۴۳. مجامع عمومی ضعیف و نمایشی هستند.
۴۴. ارتباط ضعیف بین اعضا و ناتوانی ایشان در اداره‌ی مجموعه‌های در حال رشد و تیم‌های پویا.
۴۵. ارائه‌ی خدمات بسیار ضعیف به اعضا و در اقل ممکن و با حداقل فایده برای دانشجوی عضو.
۴۶. کم توجهی به وضعیت تحصیلی اعضا.
۴۷. عدم ارتباط مستمر با دانشجو
۴۸. عدم مخاطب شناسی
۴۹. دانشجویان حس نمی‌کنند ورود به تشکل‌ها و فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی گروهی، به تغییر وضعیتشان کمک زیادی می‌کند.
۵۰. عدم آگاهی و استفاده از روش‌های نوین کار تشکیلاتی
۵۱. عدم بازنگری در رویکردهای سنتی کار فرهنگی. مواردی چون «کارگری فرهنگی»، «اصرار بر برگزاری برنامه‌های حجمی»، «کار جناحی»، «عدم شناخت سلیق مخاطب»، «عدم اهتمام به تربیت نیروی ماهر، و تکیه بر جانشین پروری دیر هنگام»، «مطالبه‌گری کور»، «ممانعت و عدم تمایل برای پاسخ‌گویی به دانشجویان»، «عدم تصمیم‌سازی برای دانشگاه» و ... .
۵۲. عدم «نگرش حل مسئله» به معضلات و اتخاذ رویکردهای سلیقه‌ای.
۵۳. عدم وجود شاخصه‌هایی برای اولویت بندی اجرا و طراحی برنامه‌ها.
۵۴. عدم آگاهی از شبکه‌ی مسائل و شبکه‌ی ظرفیت‌ها و عدم تلاش کافی برای دستیابی به شبکه‌ی حل مسائل.
۵۵. عدم درک درست از دانشگاه ایده آل.
۵۶. عدم درک دقیق از مواردی که نمی‌خواهند در دانشگاه باشد.
۵۷. عدم آشنایی صحیح و کارآمد با مفهوم اسلام اجتماعی، و نظریه‌ی جمهوری اسلامی، و تاریخ مبارزات ضد استعماری ۲۰۰ سال اخیر ملت ایران و منطقه.
۵۸. عدم ارائه‌ی مرام‌نامه‌ای واضح به جامعه‌ی دانشجویی در خصوص اهداف و آرمان‌ها.
۵۹. عدم آگاهی نسبت به حوزه‌ی اختیارات و اهداف بخش‌های مختلف دانشگاه همچون نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری، معاونت فرهنگی اجتماعی و ... .